

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium támogatásával készült.

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

XXV. évfolyam
2024. február

Sokrétű feladatok várnak a MA-HAL-ra

Nehéz éveket éltek át a magyar halászati ágazat szereplői. Miként a nemzetgazdaság többi ágazata, a halászat sem tudta elkerülni a negatív hatásokat. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet ügyvezetése, elnöksége a maga eszközeivel azon dolgozott, hogy a tagság minél kisebb veszteséggel élje túl a válságos időszakokat. Az új év azonban új lehetőségeket is megnyit az ágazat szereplői előtt. Ezekről a lehetőségekről beszélgettünk Timmel Edével, a MA-HAL ügyvezető igazgatójával.

• Igazgató úr, tavaly március 14-én kapott bizalmat a szakmaközi szervezet ügyvezetői munkakörének ellátására. Tudta, hogy mire vállalkozik? Hogy érzi magát az elmúlt háromnegyed év történései után?

– Az elmúlt hónapokban igyekeztem gyorsan belezárodni abba a munkába, amiben az elődöm, Sziráki Bence igen magasra tette a lécet. Szerencsémre egy olyan közösséggel találkoztam, amelyik gyorsan befogadott, így viszonylag rövid idő alatt sok embert megismerhettem. De a hatóságokkal, a társszervezetekkel, a MOHOSZ-szal is nagyon jó együttműködést tudtam kialakítani, ami annak is köszönhető, hogy az elődöm ezt a „kapcsolati hálót” átadta nekem. A kezdeti időszakban minden fontos helyen bemutatott, és mondhatom, hogy mindenhol kedvező fogadtatásban volt részem. Természetesen a MA-HAL feladatok elvégzésének a részleteibe is beavatott, így remélem, csak kis zökkenőkkel történt meg az igazgatóváltás.

• Többen is igazolhatjuk, hogy a MA-HAL munkájában nem volt törés, ami nem jelenti azt, hogy ne váltunk volna meg fájó szívvel Sziráki Bencétől. Az Ön belépése pedig sikertörténetként is említhető, mivel a MA-HAL népszerűsége az Ön munkássága során az elmúlt hónapokban nőtt, ezt a taglétszám bővülése jelzi. Mennyire reprezentatív a szakmaközi szervezet a halászati ágazat szereplőit tekintve?

– Én is eredményként könyvelem el, hogy tavaly a taglétszámunk hét új taggal bővült. Szerintem ez nagy megbecsültséget jelent az ágazatban, mert a 120 taggal már a 90 százalékot is meghaladja a szakmaközi szervezet reprezentativitása. Nekünk az a feladatunk, hogy ezzel az érdekvégyesítő erővel jól éljünk, és jól használjuk fel a munkánk során. A tagság tudja, hogy érdemes a MA-HAL-ba belépni, mert nemcsak intenzív és tógazdasági haltermelő, halfeldolgozó cégeket fogunk össze, hanem horgászszervezeti tagjaink is vannak, akik erősítik a „háterszágunkat”.

• Milyen évet zárt a MA-HAL?

– Úgy gondolom eseménydús esztendődt hagytunk magunk mögött, nagy kihívásokkal kellett megküzdenünk, mivel komoly pályázati időszakot éltünk meg az Irányító Hatóság szervezésével és segítségével, amellyel szorosan együtt tudtunk működni. Azt is el kell mondanom, hogy 2023 a pályázatok mellett a nemzetközi konferenciák éve volt. A MAHOP fennmaradt forrásainak az újracsatolásával nagyon sok teendők voltak, több esetben egyeztetünk az Irányító Hatósággal, ezért rövid idő alatt három pályázatot sikeresen tudtunk lezárni. Két nemzetközi szimpóziumon is eredményesen vettünk részt, így a VI. Ponty Konferencián, és a Bécsben megrendezett EAS konferencián, ahol a magyar halászati ágazat tagszervezetei nagy sikert arattak tevékenységük és termékeik bemutatásával. De a megszokott hazai rendezvényeken (Hódmezővásárhely, Kaposvár, OMÉK, Or-

FOTÓK: HAJTUN GYÖRGY

Timmel Ede ügyvezető igazgató

szágos Halfőző Verseny) is megjelentünk, és standjaink látványos berendezésével népszerűsítettük az ágazat tevékenységét, a halfogyasztás növelésének a fontosságát.

• Milyen feladatok megvalósítására kell koncentrálni az idei évben?

– Az idei esztendő is a pályázatok éve lesz, hiszen a MAHOP Plusz pályázatok már kora tavasszal megnyílnak, és ezért mindent meg is teszünk, segítve az Irányító Hatóság munkáját. Most úgy látjuk, hogy a kríziskompensációval sikerült tőkét juttatni a tagság számára, amit jó volna, ha az új pályázatoknál saját erőként használnának fel a cégek. A másik fontos feladatnak azt tartjuk, hogy felmérjük az ágazat szereplőinek az igényeit a termelési vonalon. Képet kell kapnunk arról, hogy milyen helyzetben vannak a tagjaink, és milyen irányba kell a fejlesztéseket, a technológiai változtatásokat elindítani. Az előttünk álló pályázati időszakban ugyanis fel kell mérni, hogy gyakorlati oldalról milyen elemekkel

► gazdagítsuk a pályázati kiírások feltételrendszerait. Egy bizottság majd összeállít egy olyan kérdéssort, aminek a válaszaiból egy ágazati stratégiát tudunk megfogalmazni. Gyorsan változik a világ, mind gazdasági, mind termelési és piaci oldalról, és ezekre a kihívásokra jó válaszokat kell adni, ezért is vagyunk kíváncsiak minden tagunk kérdőívre adott válaszára. Természetesen anonim módon kezeljük a kérdőíveket. Az idén szeretnénk ismét egy állategészségügyi tanfolyamot szervezni, miként egy termelői tanulmányútra is készülünk. Egy szomszédos haltermelő országba tervezük a termelők szakmai tapasztalatcseréjét megvalósítani, ezzel is bővítjük a szolgáltatásunkat.

• **Örömmel hallani, hogy a MA-HAL adatokat gyűjt a tagságától, és feltérképezi a tevékenységeket. Ma már az adatalapú gazdálkodás fejlesztése nélkülözhetetlen a halászati ágazatban is, még ha másként is valósul meg a digitalizáció, mint mondjuk a növénytermesztési ágazatban. Adat nélkül a MA-HAL sem tudja az ágazat érdekeit hatékonyan, eredményesen érvényesíteni.**

– Tavaly decemberben zárult le a DCF2 program, amit az Agrárközgazdasági Intézet bonyolított, és valósított meg. Idén indul a DCF3 projekt, amelyben a MA-HAL is aktív szerepet kap az adatok gyűjtésében, melyek feldolgozását az AKI végzi. Egyetértek Önnel abban, hogy az adatalapú gazdálkodásra kell a mi stratégiánkat kidolgozni, mert a cél az, hogy minél több pá-

lyázati forrást vonjunk be az ágazat szereplőihez. A tagság nagyobb része kistermelőnek számít, akik eléggé elszigetelten, magukra hagyatva „küzdenek” a mindennapi létért. A szakmaközi szervezetnek olyan feladata is van, hogy az elszigetelt állapotokat felszámolja, és együttműködések létrejöttét segítse elő. Ez nem könnyű feladat, mert a szövetkezésnek Magyarországon nem igazán pozitív a megítélése, ugyanakkor éppen a kisebb szervezeteknek lenne fontos, hogy valamilyen összefogásban vegyenek részt, mert akkor sokkal hatékonyabban tudnának működni. Látjuk ezt a nyugati cégek példáján is. Idehaza inkább a nagyobb gazdaságok tesznek erőfeszítést az integráció megszervezésére, de egyelőre még nem léptünk előbbre, mert hiányzik az egymás iránti bizalom. És ez nagy baj. Éppen ezért – a felmérésen kívül – személyes, tagi összejöveteleket is tervezünk, ami nem újdonság, mert évtizeddel ezelőtt már voltak ilyen tagi fórumok, amit szeretnénk feléleszteni.

• **Ha a terveket sikerül megvalósítania, akkor nagyot léphet előbbre az egész ágazat. De szólnunk olyan fontos témáról, mint a víz, amely nélkül nincs haltermelés. Milyen a kapcsolatuk az Országos Vízügyi Főigazgatósággal? Kérdezem ezt azért, mert a vízgazdálkodás kapcsán kevés szó esik a halászati ágazatról.**

– A MA-HAL vezetése nagyon jó kapcsolatot ápol az OVF vezetésével, némi előremozdulást tapasztalunk ebben a témakör-

ben is, de nem lehetünk elégedettek, mert az OVF fő feladata az ország vízgazdálkodási terveinek a megvalósítása, és ebben mi halasok csak kis szereplők vagyunk. A víz visszatartásban azonban nagyobb szerepet kaphatunk, mert a halastavaknak is van potenciáljuk a vízmegtartásban. Ezt a vízügy középírányító szervezete is látja, de további egyeztetésekre van szükség ebben a kérdésben is.

• **Stratégiai partnerünk a MOHOSZ, akivel kiváló az együttműködésünk. De kapunk kritikát abból a szempontból, hogy több őshonos halfaj termelését kellene megvalósítania az ágazatnak, mert a horgászoknak változatosabb fajösszetételű telepítésekre van igényük. Ön szerint lesz ebben változás?**

– Úgy gondolom, hogy a MOHOSZ törekvése helyes, mert kívánatos a biodiverzitás megőrzése szempontjából is a többféle halfaj telepítése a természetes és horgászvizekbe. Nekünk biztosítani kell a faji sokszínűséget, de két dolgot látni kell. Egyrészt azt, hogy egy-egy új halfaj szaporításának, termelésének a technológiai kidolgozása sok pénzbe kerül, mert komoly kutatás-fejlesztésre, innovációra van szükség a hatékony, gazdaságos termelés megvalósításához. A befektetett tőkét viszont a termelő szeretné visszakapni a hal árában, netán megelőlegezve átvenni a technológia kidolgozására, mert saját erőből eléggé gyengén áll az ágazat. Másrészt biztos piacot szeretne a termelő az új halfajoknál is, mert jelenleg az új halfajok iránti kereslet meglehetősen hektikus. Egyik évben nagy az érdeklődés a keszegfélék, a balin, a compó, a domolykó iránt, míg a másik évben már visszaesik ez az igény. Itt még szükség van egyeztetésre, partnerségi megállapodásra a MOHOSZ-szal, ami garanciát ad a megtermelt extra hal piacára, értékesítésére.

• **A kutatás-fejlesztés-innováció pályázatában olyan lehetőség is rejlik, hogy egy nagyobb projekt keretében ágazati szintű fejlesztést valósítsunk meg. Például a ponty genom térképét már régóta meg kellene rajzolni, mert ez nagyban hozzájárulna a ponty hatékonyabb termeléséhez...**

– Természetesen ebben a témakörben is szeretnénk előbbre lépni. Már egyeztetünk dr. Gorda Sándorral arról, hogy a ponty teljesítményvizsgálatait – amit az utóbbi években kissé elhanyagoltunk – felgyorsítva elvégezzük. Erre azért van szükség, hogy meg tudjuk tisztítani a profilt, hiszen jelenleg 32 ponty tájfajtaival dolgozik az ágazat. Ha ezt a feladatot teljesítjük, akkor foglalkozhatunk az Ön által is említett ponty genomtérkép megrajzolásával.

HAJTUN GYÖRGY

Az év hala 2024-ben

Győzött a réticsík! A Magyar Haltani Társaság szervezésében immár 15. alkalommal választották meg az Év halát. Ezúttal is három jelölt szerepelt a kiírásban: a réticsík (*Misgurnus fossilis*), a garda (*Pelecus cultratus*) és a laposkeszeg (*Ballerus ballerus*).

A 2023. december 31-én déli 12 óráig beérkezett 3875 szavazat 21 százalékával a laposkeszeg lett a harmadik, a garda 30 százalékkal a második, győztesünk pedig a vokások 49 százalékát kapta.

A réticsík erősen megnyúlt, vaskos testű halunk. Alapszíne okkersárga, a háta sötétbarna, fejét barnásfekete foltok, az oldalát ugyanilyen színű hosszanti sávok és pettyek díszítik. Szemei kicsik, alsó állású szája sem nagy, ám körülötte öt pár bajuszszál található. Lekerekített úszói ugyancsak kicsik, de igen gyors és erőteljes kigyózó mozgásra képes. Jellemzője, hogy oxigénszegény viszonyok közt is megél, mert vérerekben gazdag utóbele a lenyelt levegőből képes oxigént felvenni. A saját maga által kimélyített gödrökben még akkor is életben maradhat, amikor a mocsár vize eltűnik, és a lágy iszap felszíne cserepesre szárad. Csíkra éhes elődeink ilyenkor ásóval, kapával forgatták ki a földből.

Amíg nagy lápjaink és mocsaraink „éltek”, népelelmezési cikknek számított a réticsík. A növényekben gazdag, iszapos medrű vizekben ma is sokfelé megtalálható, de az állományai kicsinyek és veszélyeztetettek, ezért védettek. A faj természetvédelmi értéke példányonként 10 ezer forint. (Forrás: Magyar Haltani Társaság)

Az Év hala 2024-ben a réticsík

Az első magyar-laoszi halgazdaság története

Az első magyar-laoszi halgazdaság, az ADC Aquatic Development Co. Ltd. története mindössze tíz éve kezdődött. Ez így nem tűnik túl távolinak, hiszen számos magyar halas szakember járt már korábban Laoszban, akik nagyon sokat tettek azért, hogy szakmánkat a nemzetközi térképre is feltegyék. Elsőként dr. Váradi Lászlót kell megemlíteni, aki a magyar-laoszi – nem csak halas – kapcsolatok „keresztapja”, és aki immár több mint 40 éve ápolja a két ország kapcsolatát. Rajta keresztül érkezett hozzánk, az Aranypony Zrt.-hez az a megkeresés is, miszerint Laosz fővárosától Vientiane-től nem nagy távolságra, van egy nemrég felújított és kibővített halszaporító gazdaság, amit esetleg felajánlanának egy magyar vállalkozásnak, egy előre meghatározott együttműködés keretein belül. A telepet eleve egy magyar projekt keretében, az első segélyhitel segítségével, magyar szakemberek építették.

Laosz fővárosától, Vientiane-től mindössze 40 km-re fekvő mintegy 7 és fél hektáros Namhoum halgazdaság, a szintén ugyanezt a nevet viselő 1200 hektáros öntözővíz tározó közvetlen közelében található. Kiemelt előnye, hogy az öntözőcsatorna legelső leágazása táplálja a tógazdaságot, így közvetlenül a tározó friss vize kerül be a tavakba, és még a száraz évszakban is van annyi tartaléka a tározónak, hogy a halgazdaságot ellássa.

Állapotfelmérés

A Namhoum halszaporító és ivadéknevelő halgazdaságban 13 tó és egy nagyobb víztározó található. A tavakból 4 kisebb, míg 9 nagyobb méretű ivadéknevelő, ez utóbbiak akár piaci hal nevelésre is megfelelőek, bár jelenleg anyahaltartásra használják. Épült továbbá egy kb. 250 négyzetméteres raktárépület, és egy hagyományos keltetőház, jócskán felszerelve magyar eszközökkel. A telephez tartozik még az öntözőcsatorna túloldalán egy épület, az úgynevezett „Magyar ház”, ami eredetileg még a 2000-es évek elején iroda és oktatóterem céljából épült, szintén magyar fejlesztésből. Ez az épület akkor még meglehetősen rossz állapotban volt.

A telep az ottani tartományi mezőgazdasági hivatal kezelésében működött, ahol három állami alkalmazott dolgozott. A szaktudás és a forgóeszköz hiánya már a legelején nyilvánvaló volt, viszont látszott rajtuk, hogy örülnek annak, hogy talán évek múltán elindulhat a tényleges termelés a területen. Annak ellenére hogy a telepet mindössze néhány évvel korábban fejlesztették, már látszott rajta az elhanyagoltság. A trópusokon ezek a folyamatok lényegesen gyorsabbak mint a mérsékelt

égövi területeken, a meleg és a bőséges csapadék megteszi a hatását.

Tilápia ivadéknevelésére szakosodtak

Miután megtörtént az első teleplátogatás, elkezdődhetett a projekt üzleti részének az átgondolása. Az akkor még leendő kinti partnerünk, *Khuanchai Siphakanlaya* úr cégének a munkatársaival átnéztük a rendelkezésre álló dokumentumokat, és egy gyors piackutatásba kezdtünk. Hamar kiderült, hogy az ország legnépszerűbb halfaja a tilápia, melyet szó szerint szinte minden sarkon és minden piacon lehet kapni. Az ország halfogyasztás tekintetében lényegesen jobban áll mint

Magyarország, durva becslések szerint is ez az érték több mint 25 kg/fő/év, melynek mintegy 80 százaléka tilápia. A megtermelt halmennyiség egy része folyóvízi ketreces termelőktől, másik része pedig földmedrű tavakból származik. Amire viszont nem számítottunk, hogy a tilápia ivadék több mint 90 százaléka a szomszédos Thaiföldről származott, így elég nagy lehetőséget láttunk ebben a piaci szegmensben.

A cég és a telep elindításához szükségünk volt olyan magyar szakemberekre, akik rendelkeznek külföldi, esetleg akár ázsiai tapasztalatokkal. A konkrét fizikai munka 2014. szeptember elején indult el, a korábban Braziliát is megjárta Vass Károly vállalta el, hogy az első időszakban mene-

dzseli a telep működését és koordinálja az ottani munkát. Vass Károly mellé két hónapra felkértük dr. Gorda Sándort is, aki óriási tapasztalattal rendelkezett már Laoszsal és konkrétan a Namhoum halgazdasággal kapcsolatban, hiszen ő is részt vett a telep korábbi fejlesztésében.

Sajnos hamar rá kellett ébredjünk, hogy ugyan a tilápia látszólag nem is egy túlságosan igényes faj, mégis teljesen más, mint bármelyik európai halfajunk. Megrendeltük az első tilápia anyaállományt (lárva állapotban) Thaiföldről a Nam Sai farmról, akik nemcsak a régió, de a világ egyik legnagyobb tilápia ivadékellátó gazdasága. Az ő javaslatukra egy kétvonalas hibrid ivadékokat kezdtünk el szaporítani. A GIFT (Genetically Improved Farmed Tilapia) és az úgynevezett BIG NIN nevű genetikai törzsek keresztezéséből kiváló minőségű ivadékokat tudtunk szaporítani. Ehhez azonban először meg kellett jobban ismernünk ennek a halnak a sajátosságait.

A szaporítást meg kellett tanulni

A tilápia egy szájköltő hal, mely hőmérséklettől függően akár egész évben szaporodik. Az anyaállományt 2 ikrás:1 tejes arányban

Csoportkép a dolgozókkal, középen a kosárral ifj. Lévai Ferenc

120 m²-es hálóketrecekbe, úgynevezett hapákba tartjuk, maximum 80 kilogrammot. Az anyahaltartó tavakat ezen felül egy árnyékolással is el kellett látni, mivel a túlzott UV sugárzás negatívan befolyásolja a halak szaporodási képességét. A hapákat 5-7 nap rendszerességgel ellenőrizzük, ami abból áll, hogy minden egyes halat kézbe veszünk és amelyeknek a szájában ikrát találunk, azt egy műanyag tálba kirázzuk. Bár a tilápia piaci mérete elérheti az 1 kilogrammot is, a halak kezelhetősége miatt az ideális anyahal méret a 30-50 dkg. Az ikrát gyűjtés közben, színük szerint négy fejlettségi kategóriába soroljuk, így később a keltető-

(Folytatás a 8. oldalon)

A szakma ismerte el a magas szintű teljesítményt

A Pro Aquacultura Hungariae Díjban részesült Prof. Dr. Urbányi Béla, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Szent István Campus Akvakultúra és Környezetbiztonsági Intézet egyetemi tanára. A díjat az 1956. évi Forradalom és Szabadságharc emléknapja, október 23-a alkalmából Nagy István agrárminiszter adta át a kitüntetettnek az akvakultúra oktatás, kutatás és innováció területén végzett több évtizedes kiváló tevékenységéért, amit hazai és nemzetközi szinten ma is folytat. Urbányi Bélával beszélgettünk.

Ha nincs családi háttér, genetikai adottság, akkor ritkán jut el az ember arra a magas szintre, mint Urbányi Béla. Személyes vélemény, hogy az utóbbi években a magyar akvakultúra kutatás, fejlesztés és innováció területén a professzor magas színvonalú munkát végzett, és a világhírnévre szert tett elődök nyomdokain halad. Az egyetemi oktatás mellett a kutatási munkája kiterjed a halgazdálkodásra, a halszaporodás-biológiára, a halszaporításra, a halgenetikára, és a halakon végzett genom manipulációkra, valamint a toxikológiai vizsgálatokra. Jelenlegi kutatásainak a tudományága az állattenyésztési- és a biológiai tudományok.

A családi örökség

Rendkívül tiszteletreméltóak a professzor tudományometriai adatai. Az összes tudományos és felsőoktatási közleményének száma 666, mindezek mellett 11 szakkönyv szerkesztője, 32 szakkönyvben írt könyvfejezetet, melyből 15 idegen nyelvű kiadvány. Tudományos közleményeinek száma 222. Az összes tudományos közleményének és alkotásainak független idézettségi száma pedig 2357, a Hirsch indexe pedig 27! A számok is jelzik, hogy az 52 éves szakember milyen aktív, a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagja, és az elmúlt évben az Agrártudományok Osztálya az Állattudományi Tudományos Bizottság elnökének választották meg egyhangú szavazással.

A beszélgetésünk kezdetén elmondta, hogy az Urbányi családban ő már a negyedik generáció tagjaként viszi tovább a halas szakmát. A dédapa a Körösi vizeken kétkezi, kis szerszámú halászként élte életét, és mestere volt a ma már csak múzeumban látható ősi halász eszközöknek. A nagyapa, akit szintén Urbányi Bélának hívtak, ugyancsak Békés megyében született, de a Hortobágyi Halgazda-

ságban gépészmérnök tanácsadóként dolgozott. Ő fejlesztette ki az első hűtött vasúti vagon, amelyben a hortobágyi halgazdaság pontyát a hamburgi kikötőig szállították. A jégén szállítás eredetén kívül arra is fény derült, hogy a nagyapa több nyelven beszélt, és a Halértékesítő Vállalat külkereskedelmi osztályától ment nyugdíjba. Az unoka – nagy bántára – 11 éves korában vesztette el a nagyapját, aki a halála előtti utolsó két évében már sokat foglalkozott az unokájával, és mesélt a halas szakma szépségeiről, nehézségeiről, mert felfedezte benne a halak iránti érdeklődését.

A professzor édesapja Fejér megyébe nősült, miután a mezőfalvai tőrendszerben Soponyán gyakornokként dolgozott. Az édesapa is végigjárta a ranglétrát, a tőgazdaság igazgatójaként ment nyugdíjba. A magyar mezőgazdaság egyik aranykorát élte a múlt század '70-es, '80-as éveiben, amikor a nagy elődök megalapozták a magyar mezőgazdaság világhírnevét. Az édesapa a gyakorlati tudást, a halszaporítást, a halászati technológiát fejlesztette, és már fiatalon vitte magával a fiát a lehalászásokhoz, a keltetőházi munkálatok megismeréséhez. Urbányi Béla úgy gondolja, hogy a nagyapa génjeit örökölve választotta a tudományos pályát, de hálás az édesapjának, hogy már egészen fiatalon beletanulhatott a halászat gumicsizmás életébe, és belé ivódott a hal szeretete.

Új kihívásokra jó válaszokat kell adni

A kutatás, fejlesztés és innováció nem ördögtől való tudomány, hiszen minden gazdasági ágazatnak ebből a tudásból, ismerethalmazból rajzolható meg a helyes, előremutató jövőképe, így a halászati ágazatnak is. Mindig vannak olyan új kihívások, amelyek egy-egy területet emelnek ki a sok közül, így például a halászati ágazatnak a takarmányozás az egyik leg-

fontosabb kulcskérdése. A professzor egy dániai tanulmányúton tapasztalta, hogy a dánok az afrikai harcsát rendkívül fontos halfajnak tekintik a haltermelés fejlesztésében. Bár mi magyarok vezetjük az afrikai harcsatermelési mennyiséget az Európai Unióban, de még nem tudunk arra a kérdésre jó, pontos választ adni, hogy amúgy jól érzik-e magukat a halak a termelési rendszerünkben? Vannak-e számok, vérparaméterek, hormonparaméterek, amivel az állatjóléti kritériumokat teljesítjük? Húsz éve foglalkozunk idehaza az afrikai harcsa termelésével, de csak azt tudjuk róla, hogy az eredeti élőhelyén, Afrikában nagy tömegben minden időjárási körülményt túlélnek, legyen árvíz, aszály, hideg, meleg. A kérdés tehát jogos, tudnunk kell, hogy a mi, recirkulációs rendszerünkben jól érzi-e magát az afrikai harcsa? A professzor szerint ideje az ez irányú kutatást, fejlesztést is elvégezni, mert előbb-utóbb ezt is számon kéri rajtunk/tőlünk az Európai Unióban.

Tanár úr, a tanító mester

Urbányi Béla a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Halgazdálkodási Tanszékére (ami akkoriban Biotechnológiai Laboratórium néven volt ismert) már úgy jelentkezett az 1989-ben megszerzett érettségi bizonyítvánnyal a zsebében, hogy édesapjának köszönhetően sok tapasztalatot és tudást szerzett a tőgazdasági haltermelésről. Egyébként az édesapa is a gödöllői egyetemet javasolta a továbbtanulás helyszínéül, mert tudta, hogy az egyetemen a Prof. Dr. Horváth László vezette tanszéken lehet a legtöbb, legjobb halas tudást megszerezni. Horváth tanár úr felkarolta az ifjú hallgatót, mert látta benne az elszántságot, a fejlődni akarást, és tapasztalta nála a hal iránti szeretetet. Mivel tanára nem vezethetett autót, sofőrként sok száz órát töltött el Horváth professzorral, és ezek az autótudak alkalmasak voltak arra, hogy megtanulja a szakma minden csínját-bínját.

„Van a tanár úrnak egy elképesztő képessége: miközben mesél, bájosan tanít, amit később számon is kér. Az élet adott egy olyan iskolát, tanítómestert, ami nagyon kevés embernek adatott meg. Szerencsésnek érzem magam, hogy a sok jó halas diáktársam közül engem választott

bizalmasának. De ne gondolja senki, hogy ezt ingyen adták. Közel 20 éven keresztül minden reggel öt órakor keltem, akkor még Budapesten laktunk a feleséggel, felültem a tömegközlekedésre, kimentem Nagytéténybe, ahol tanár úr éktak, beültünk az autójába, és elindultunk a napi feladatok elvégzésére. Este hatkor értünk vissza Nagytéténybe, ahonnan este nyolcra értem haza. Fiatalemberként naponta sokat tanultam, és soha nem leszek-lehetek eléggé hálás a tanár úrnak. És ő általa ismerhettem meg a feleségét, aki elképesztő gyakorlati halas tudással rendelkezik, és a szaporítás, és ivadéknevelés területén verhetetlen. Hozzáteszem azt is, hogy a tanár úr ismeretési körével is szoros szakmai kapcsolatokat tudtam kialakítani, mert jártuk az országot. Horváth professzor szerint a kutatás sosem lehet öncélú, nem lehet íróasztalnak dolgozni, hanem minden esetben ágazati, gyakorlati érdekek kell kielégítenie, mert ebből születnek az innovációk” - mondta Urbányi Béla.

A történelmi hűséghez tartozik, hogy *Wojnarovich Elek* professzor 1983-ban levelet írt a gödöllői egyetem mezőgazdasági dékánjának, hogy miután az édesvízi akvakultúra, a halászat nemzetközi szinten is egyre fontosabbá válik, alakítsanak egy halgazdálkodási tanszéket, amelynek vezetését bízzák *Horváth Lászlóra*. Ezzel a levéllel Lexi bácsi a tekintélyével, éles látásával megalapozta a gödöllői Horváth iskolát.

Kell egy csapat

Az igazi tanulóéveket, a Horváth tanár úrral töltött időszakokat azonban a professzor a felesége, *Rákóczi Katalin* segítségével nem tudta volna végig csinálni. Támogatta Béla fejlődését, miközben ő is tanult, közgazdasági végzettséget szerzett az egyetemen, és három leánygyermekkel is megajándékozta a férjét. Ma is boldog családban élnek.

„Minden sikeres férj mögött egy okos, erős feleség van a háttérben. Kati közgazdász, végtelenül okos nő, nem lettem volna se doktor, se nagy doktor, se professzor, ha Kati nincs mögöttem, és nem veszi le azokat a hétköznapi terheket a vállamról, amit más családfőnek cipelnie kell. A sikerek mögött nem csak a család áll, hanem a munkahelyi csapat is, amely nélkül nem tudtam volna sikereket elérni. A kitüntetés nem csak nekem, hanem a kollégáimnak is szól, mert csapatmunka az, amit elismertek a kitüntetéssel. Vallom, amit *Garas Dezső* a Régi idők focija című filmben többször is hangoztat: kell egy csapat. Végtelenül szeretem a

halászatot, ezért is hangsúlyozom, hogy összefogás nélkül nem megyünk semmire. Annyira összetett a kutatás, fejlesztés, annyira sok tudást kell szinkronizálni, amire egy ember már nem képes” – fogalmazott a professzor.

Urbányi Bélának megadott, hogy a tanszék vezetését átvegye Horváth tanár úrtól, így meghatározó szerepe volt abban, hogy az intézet erős lábakon állva alakulhatott meg az új egyetemen. Lassan húsz éve, hogy a professzor átvette az intézet jogelődjének, a Halgazdálkodási Tanszéknek a vezetését Horváth

László professzortól, akinek a munkássága megalapozta a tanszék, most már intézet sikeres működését. Urbányi Béla Horváth tanár úr szellemiségét viszi tovább, és fejlesztette a tanszéket a kor kihívásainak megfelelően. Ez utóbbi azt jelenti, hogy piaci alapon kezdte meg a tanszék tevékenységét, oktatói, kutatói gárdáját felépíteni, és mára egy erős, szakmailag jól felkészült csapat dolgozik az intézetben. A sok hazai és nemzetközi pályázatnak köszönhetően az intézet stabil finanszírozási háttérrel rendelkezik.

Többet tehetünk a jövőért

„Felelősségünk van abban, hogy a jövő társadalmát, generációját felkészítsük a 21. század gyorsan változó, fejlődő világának megértésére. Új hír, hogy akkreditáció előtt van a haltenyésztői mesterképzés. Azt a tudás, ami jött egy elméleti, gyakorlati tapasztalatból, a kutatás, fejlesztés, innováció által szerzett új ismeretekből, egybegyűrva kell átadni a

fiataloknak, a magyar és a külföldi hallgatóknak egyaránt. Érzékelhető, hogy a magyar akvakultúrának ma is igen pozitív a nemzetközi elismertsége, köszönhető *Wojnarovich Eleknek, Csávás Imrénének, Horváth Lászlónak, Lévai Ferencnek*, és még sorolhatnám. Vallom, hogy nekünk, tudományos embereknek át kell adni a tudásunkat, amit írott, és elektronikus formában is hozzáférhetővé kell tennünk. Akkor hiteles az ember, ha a gyakorlatban is be tudja mutatni az elméleti ismeretséget, mondhatom azt is, hogy egy dobóháló a kutatóknak is el kell tudni dobni. Itt kell megemlítenem azt is, hogy az egyetemen elindul egy horgászvezetői képzés is, ami szerintem a hazai akvakultúra ágazatnak rendkívül fontos. Ma már 1300 horgászegyesület működik az országban, és egy-egy egyesület vezetését csak menedzsment szemlélettel, szakmai és gyakorlati tudással lehet jól, eredményesen elvégezni, s ehhez a víz, a hal ismerete is szükséges” – hangsúlyozta Urbányi Béla.

Nem kell szerénykedni

„A magyar halászat GDP alapján kis ágazat, de amikor *Horn Péter* professzor kijavított, hogy a hal a bolygó második legfontosabb fehérjeforrása a baromfi után, akkor rájöttem, hogy büszkének kell lennünk arra, hogy elődeink hogyan alapozták meg a magyar akvakultúra nemzetközi hírnevét. Ne legyünk szerények, mert mi már sokat tettünk a magyar gazdaságért, és még többet tehetünk a jövőben, hiszen egy tőgazdaság sokkal több, mint egy termelő üzem. Szerencsém van abból a szempontból, hogy nemzetközi vonalon is több tisztséggel bíztak meg, hívnak nemzetközi konferenciákra előadóként, így tovább öregbíthetem a magyar akvakultúra ágazat jó hírét. A 21. század kutató, fejlesztő innovátorának gyakorlati érzékkel is rendelkeznie kell, hogy a kutatást olyan irányban végezze, aminek gyakorlati értéke, kimenetele van, és innovációként megjelenik. Lévai Feri barátomnak van igazsága abban, hogy a magyar halászati ágazatban kevés az innováció, elszigetelten születnek az innovatív megoldások. Együtt kell dolgozni, csak akkor lépünk előbbre!” - fogalmazott a professzor.

Urbányi Béla végül igen megtisztelőnek tartja, hogy idén a Pro Aquacultura Hungariae díjban részesült, mert az ágazat ismerte el a munkásságát. Ennél többet nem érhet el az ember, ez a díj a szakma csúcs elismerése. A professzor saját bevallása szerint, ha újból kezdené, ma is ezt az utat választaná.

HAJTUN GYÖRGY

Nehéz, de eredményes időszakot zártak Ráckeven

Beszámoló és tisztújító küldöttgyűlést tartottak december 9-én a Ráckevei Dunaági Horgász Szövetségben (RDHSZ). A tíz napirendi pont megtárgyalása, és a tisztújítás után új elnökség kezdi meg a munkát, míg dr. Molnár Pál, aki 25 éve választott elnöke a szövetségnek, további öt évre kapott a küldöttektől bizalmat. A rendezvényen a MOHOSZ-t Csiszár Erika igazgató képviselte.

A beszámoló küldöttgyűlés, miután határozatképes volt a küldötti megjelenés, a kötelező napirendi pontok megtárgyalásával kezdődött. A küldöttek egyhangúan megszavazták Molnár Pál elnök előző küldöttgyűlés határozatainak végrehajtásáról szóló beszámolóját. Ezt követően szintén egyhangú szavazással vették fel a Peremvárosi Horgászok Egyesületét, így a szövetség egy erős, 3500 tagot számláló, Gyálon saját horgásztóval is rendelkező egyesülettel erősödött. Siklósi Béla, az egyesület elnöke örömet fejezte ki a tekintetben, hogy az RDHSZ tagegyesületévé váltak, mert mint hangsúlyozta, az egy erős

banás. Nehezen viseltük el a drasztikusan megemelkedett energiaárakat. A kritikus időszakban tartályokat vásároltunk és gázolajat tartalékolunk a tógazdaságok folyamatos üzemeltetése érdekében. Az inflációs hatások mellett 2022-ben az aszály okozott jelentős termelés visszaesést. A ciklus elején elhatároztuk, hogy a kritikus időszakban is a műszaki fejlesztéseket tartjuk elsődlegesnek, és erőfeszítéseket teszünk a szövetség erősödése érdekében. Folyamatosan beruháztunk és fejlesztettünk, kihasználtuk az időközben kibővült haltermelési adottságainkat. Nem vettük igénybe az országosan 2022. évre engedélyezett telepíté-

együttműködés a felügyelőbizottsággal, jó és eredményes volt a munkakapcsolat az ügyintéző szervezettel.

Halban önellátókká váltak

A szövetség haltermelési és haltelepítési tevékenységéről szólva az elnök elmondta, hogy a halkeltetőben fokozatosan nőtt a lárvatermelés. Eredményes volt az a törekvés, hogy a ponty mellett a ragadozó állomány termelését is fejlesztették. Tekintve, hogy a gazdasági haszonhalakból tömegtermelést kell végezniük, ezért a ritkább, veszélyeztetett, őshonos fajok (pl. széles kárász, compó) keltetése és szaporítása háttérbe szorult, de a következő időszakban ez a törekvés elsőbbséget élvez. A szigetbecsei ivadéknevelő telepük évről-évre stabilan teljesít. A Makádi tógazdaságban a 2023-as haltermelésben kismértékű túlteljesítés várható.

A Dömsödi tógazdaságot 2019 decemberében vásárolta meg az RDHSZ, amely 2022-ben már kiemelkedő eredményt pro-

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Együtt a szövetség új vezetése

szövetség, ahol ők is biztonságban, komoly szakmai tudással rendelkező háttérrel végezhetik a munkájukat. Ezt követően viszont kizárták a tagság köréből a 23. sz. Állami Építőipari Vállalat Horgász Egyesületét, mert érdemi munka, jegyforgalmazás 2018 óta nem folyt az egyesületnél, amely tulajdonképpen már csak papíron létezett.

Látványos a fejlődés

– Ismét eltelt öt esztendő, nehéz de eredményes ciklus van mögöttünk, amely rendkívüli eseményekben is bővelkedett. Tragédiák nélkül átéltük a Covid-pandémiát, empátiával, de határozottan gondoskodtunk és rendelkezünk dolgozóink és tisztségviselőink védelméről. Bennünket is érzékenyen érintett a gazdasági válság, különösen fájdalmas volt a 2022. évi takarmányár-rob-

si kvótacsökkentést, a halgazdálkodási hatóság által előírt halgazdálkodási terv szerinti kötelezettségünket minden évben túlteljesítettük. Szövetségünk tagsága bővült, három új tagszervezetet választottunk tagjaink sorába. Felnőtt horgászlétszámunk ma meghaladja a 31 ezer főt. Elmondható, hogy a gazdálkodásunk stabil, emellett jelentős pénzügyi tartalékokkal is rendelkezünk – ezekkel a gondolatokkal kezdte beszámolóját Molnár Pál.

A szövetség elnöksége a ciklus minden évében a munkatervben meghatározott feladatok alapján dolgozott. Az elnökség munkáját segítette a kritikus időszakokban, hogy az Alapszabály szerint elektronikus úton is tudtak határozatot hozni. Az elnökség jól működtette a szak- és munkabizottságait. Tavaly is kifogástalan volt az

dukált. A szövetség önellátásra történő be rendezkedése érdekében itt is több halastóban megkezdtek az egynyaras ponty előállítását, és tavaly szép eredményt értek el. A haltelepítéssel sem kellett szégyenkezniük, mert minden évben túlteljesítették az előírt telepítési kötelezettségüket. A ponty mellett a szövetség egyéb halakat is telepít, így harcsa, csuka, fogassüllő, balin, keszeg, compó, sügér, bodorka és menyhal is a ciklus során a Duna-ágba került.

Eredményes a halórzés

A szövetség halórzési tevékenységével kapcsolatban elhangzott, hogy a szövetség közel 2000 hektár nyilvántartott vízterületen gazdálkodik, amely 57,3 kilométer hosszú RSD szakaszt és mintegy 350 kilométer mellékágot jelent. A jogszabályok 4

fő hivatásos halór alkalmazását írják elő, de a szövetségnek 15 főállású hivatásos halóri állománya van. A vizek nem könnyen ellenőrizhetőek, mert munkájukat egyrészt a nehezen bejárható szakaszok, másrészt a magántulajdonban lévő partszakaszok nehezítik. A halórzás eredményességét az is elősegítette, hogy a halóri csapat felszerelése a MOHOSZ-nak köszönhetően jelentősen korszerűsödött, fejlődött.

Munkájukhoz tartozik a nagy kárókatona állományának megengedett riasztása és gyérítése. Nagy feladatot jelent a rekordhalak regisztrációja, amely viszont fontos a sikeres horgásznak, a szövetségnek pedig reklámot jelent. A MOHOSZ felkérte az RDHSZ-t a 2024. évi Országos Halóri Szakmai Verseny és Találkozó megszervezésére és lebonyolítására. Örömmel vállalták a felkérést, és remélhetőleg a halórzás szakmaiságát erősítő versenyprogrammal állnak majd elő.

Megalakult a horgászturisztikai ágazat

A horgászturisztikai ágazat létrejöttét egyrészt a Rózsa-szigeti Horgásztanya (2019-től) és a Makádi Ezüstparti Horgász hely-együttes (2021-től) szövetségi üzemeltetésbe vonása indokolta, valamint az országosan is érezhető, dinamikus horgászturizmus fejlesztési igény. Ebben a munkában az RDHSZ stratégiai partnerként tekint a tagegyesületeire, és segíteni szeretne az egyesületekben rejlő horgászturisztikai potenciál maximális kiaknázásában.

A Makádi Ezüstparti Horgász hely-együttes helykiosztásában bevezették a már régóta tervezett szektoros üzemrendet. Összesen 101 kényelmes horgász helyet jelöltek ki, tisztították meg. E helyütt is hasonló nézettségű reklámfilm készült.

A környezetvédelmi munka

Az RDHSZ vezetésének mindig is szívügye volt a hasznosításában lévő csodálatos vízterület környezetének a megóvása, a halak és a horgászok részére az ideális környezeti feltételek biztosítása. A környezeti munka legfontosabb elemei a vizek minőségének és vízszintjének a biztosítása. A nem megfelelő környezeti feltételek évről-évre jelentős méretű halpusztulást okoznak, fogalmazott az elnök. Külön fájdalmas, hogy a halak gyűjtésének és megsemmisítésének (ATEV) költsége a szövetséget terheli. A halpusztulások oka elsődlegesen a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. Dél-pesti Szennyvíztisztító Telepének a Duna-ágba tisztított, illetve villámzáporok esetén tisztítatlanul befolyó szennyvize. Gondot okoz a Gyáli-patak tápanyag- és hordalék terhelése is.

Az elnök megvalósult környezetvédelmi fejlesztésekről is beszámolt. A Dél-pesti

Szennyvíztisztító Telepen 7000 m³ zápor-tározó épült. Megtörtént a Kvassay-vízlepcső felújítása, valamint a Tassi többfunkciós vízleeresztő műtárgy létesítése. A folyamatban lévő környezetvédelmi fejlesztéseknél meg kell említeni a Kvassay-vízlepcső új szivattyútelepének a létesítését, az Duna-ág parti sávjában az üdülőterületek teljes bekötése a csatornahálózatba, valamint a Dél-pesti Szennyvíztisztító Telep tisztított szennyvizének átvezetése a Duna-ba. A projektek előkészítésében a szövetség rendszeresen és aktívan részt vesz. Örömteli, hogy az RSD Revitalizációs projektje tervezési fázisban van, és a kormány kiemelt feladatnak tekinti. Ígéretet kaptak arra, hogy ha nem áll rendelkezésre a megvalósítás időpontjában uniós pénz, akkor a projekt nemzeti forrásból is megvalósulhat.

Jelentősen nőtt a vagyon

A szövetség állandó és szakbizottsági komoly, eredményes munkát végeztek, amelyről az elnök részletesen beszámolt. Udvari Zsolt ügyvezető igazgató 2018. november 15-től tölti be a munkakörét, irányítja, szervezi és koordinálja az RDHSZ valamennyi ágazatát, így a halgazdálkodást, a halórzást, a horgászturisztikát, valamint a könyvelés és az ügyvitel munkáját is. A ciklus során az apparátus létszáma 29-ről 39 főre nőtt, amit a ciklus során megvásárolt Dömsödi Tógazdaság termelésbe vonása/üzemeltetése, a horgászturisztikai ágazat működtetése, saját üzemeltetésbe vont két telephelyen, a megemelt hivatásos halóri létszám, és a jelentősen kibővült feladatkör indokol. Korszerűsödött a szövetség ügyviteli rendszere, új készletnyilvántartási rendszert hoztak létre.

A szövetség a MOHOSZ elvárásait is maradéktalanul teljesítette. A ciklus során jelentős fejlesztések történtek: a ráckevei központi épületet és a Szigetbecsei ivadéknevelő telep takarmánytárolóját felújították, gazdasági épületein tetőt cseréltek és napelemrendszert telepítettek, a Dömsödi tógazdaságban takarmánysilókat építettek, a halóri járműparkot bővítették, miként a tógazdaságok gépparkját is. A fejlesztéseket jelentős részben pályázati forrásból tudták megvalósítani, melyhez elengedhetetlen a szövetség pályázati kapcsolatrendszere.

A szövetség eredményes gazdasági ciklust zár, jelentősen nőttek a bevételek. A bevétel növekedését egyrészt ugyan a pénzügyromlás okozza, de valóban tükrözi a horgászturisztikai ágazat fejlődését, és a szövetség működésének a minőségét is. Megnővekedett a taglétszám, a szövetségnek 32 tagegyesülete van. A bevételt a szövetség folyamatos fejlesztésre, valamint béremlésre fordítja. A szövetség 2024. évi költségvetési tervét a küldöttök külön napirendben tárgyalták, és a tervezetet egyhangú szavazással fogadták el.

Új tagokat választottak

A tisztújítást, a választást *dr. Szalay Ferenc*, az RDHSZ jogtanácsosa vezette le. A választások végeredményei: dr. Molnár Pált öt évre újra választották elnöknek, míg az elnökség tagjai az elkövetkezendő ciklusban: Kocsis László alelnök, tagok: *Béres Attila, Burai Ottó, Gerendi Zsolt, Schwarcz Gáspár, Dr. Kárpáti Gábor, Kőszeghy Csaba, Udvari Zsolt*. MOHOSZ választmányi tag dr. Molnár Pál elnök és Udvari Zsolt ügyvezető igazgató, valamint *Kocsis László és Takács András*.

(HAJTUNGY)

Néhány haltermék 2023. év 51. heti bruttó fogyasztói ára (Ft/kg)

		Élő ponty	Friss				
			ponty-szelet	bőrös afrikai harcsa filé	busa törzs	busa szelet	lazac filé
Fogyasztói piacok, értékesítő helyek	Bp. Fővám téri csarnok	2500	3900	4500*	2700	2700	7500
	Bp. Lehel téri csarnok	2350	4200	4200	-	-	9500
	Kecskemét	2500	3990	4700*	-	2200	7990
	Pécs	2590	4090	4990*	-	2900	8990
	Székesfehérvár	-	3990	4490*	-	2150	7990
	Győr	-	3980	3590	1890	2150	7990
	Debrecen	2599	3999	4880*	2999	2999	7999
	Szolnok	2000	2940	-	1570	1570	-
	Békéscsaba	2390	4390	4950*	2290	2890	8490
	Gyula	2050	3800	3700*	2300	2400	-
	Nagykanizsa	2290	4190	5190*	1590	2290	9890
	Kaposvár	2200	3750	4400*	2200	2750	8900
	Keszthely	2290	4190	5190*	1590	2290	9890
	Balatonboglár	1880**	3140	3875*	-	1653	6815
Szeged	3290	4490	6290*	3690	3990	11 590	
Üzletek 2023. 12. 19.	budaörsi Auchan	1759**	3399**	3899**,**	-	-	5999**
	budaörsi METRO	1619**	3700	3999*	-	-	6290

*nyüzött, **akciós ár

Forrás: AKI felmérés

(Folytatás a 3. oldalról)

ben ezekből egyszerre kel majd ki a lárva. Az európai halakhoz képest nem túl nagy mennyiségű, de lényegesen nagyobb szeméretű ikrát ezután a keltetőbe visszük, ahol részben zuger-üvegekbe, részben pedig keringető tálcákba kerülnek.

Mint azt már korábban említettem, a tilápia nem egy túlságosan igényes halfaj, kiváló az oxigénhiánytűrő-képessége, magas a különböző betegségekkel szembeni ellenállósága. Az egyik fő problémája a tavi termelésnek az, hogy rendkívül hamar eléri az ivarérett kort, amiktől az ikrás egyedek nem táplálkoznak, tehát nem is nőnek, amíg a szájukban ikra vagy ivadék található. Ennek okán fejlesztették ki azt a hormonkezeléses ivadékevelési eljárást, amelyet a világon szinte mindenhol használnak, és melynek során 90 százalék feletti hímivarú lesz az ivadékalomány. Ez egy rendkívül fontos technológiai elem ennek a halnak az előnevelése során, hiszen ennek hiányában nem csak az a probléma, hogy az állomány

Az ivadék értékesítése mára már nem okoz problémát, a kezdeti időszakban azonban nagyon nehéz volt meggyőzni a potenciális vevőket arról, hogy a mi ivadéunk jobb minőségű, mint a thaiföldi import. Hiába „házaltunk” a fóliaszákba csomagolt tilápia ivadéunkkal, nagyon kevés termelőnek keltettük fel az érdeklődését.

Győzött a jó minőség

Vass Károly kollégám ötlete volt, hogy vásárlási kötelezettség nélkül, hívjuk el a potenciális vevőinket a gazdaságba, nézzék meg, hogy honnan és milyen körülmények közül származik a hal, amit el szeretnének nekik adni. Mivel a telepen már a kezdetektől kinosan ügyeltünk a rendre és a tisztaságra, a legtöbb látogatóknak ez már elég volt ahhoz, hogy vásároljanak tőlünk. Ehhez még hozzá tettük azt a szolgáltatás csomagot, melynek része volt az igény szerinti vízminőség-ellenőrzés, a takarmányozási tanácsadás és természetesen az ivadékra vállalt garancia.

A kezdeti értékesítési nehézségek után,

a projektekből sem maradt ki a halas szegmens.

Ennek keretében a namhomi halgazdaság is lehetőséget kapott arra, hogy olyan fejlesztéseket hajtson végre, melyek nagyban növelték a gazdaság hatékonyságát és a termelés biztonságát. Ilyen volt például az áramhálózat fejlesztése, egy kisebb laboratórium kialakítása és felszerelése, vagy a biztonsági kamerarendszer kiépítése. Felújítottuk és átalakítottuk a korábban már említett „Magyar házat”, melyből egy modern továbbképzési központot hoztunk létre, ahol a tréning résztvevőit akár hosszabb távon is el tudjuk szállásolni. Aláírtunk egy megállapodást a Laoszi Nemzeti Egyetem Agrár Karával arról, hogy a jövőben szorosan együttműködünk az akvakultúrás képzések területén. Egyúttal fontosnak tartjuk, hogy lehetőséget biztosítsunk esetleg olyan magyar kutatóknak, halas szakembereknek, akiket érdekel a trópusi halgazdálkodás és szeretnének ez irányban kutatásokat, kísérleteket végezni. Tavaly sikerült elérnünk, hogy egy szintén állami tulajdonban lévő szomszédos terület bérleti jogát is megkapja az ADC, így immár 15 hektáron tudunk gazdálkodni.

ENSZ kitüntetést kaptak

Az utóbbi években több nemzetközi szervezettel kaptunk együttműködési lehetőséget, ilyen volt például az ENSZ Világélelmészeti Program laoszi kirendeltségének gyermekétkeztetési projektje. Ebben szakértői munkát végeztünk, felmértük, hogy a nagyon szegény vidéki települések közösségei hogyan tudnának halat termelni a gyerekek iskolai étkeztetéséhez. A felmérés után régiós képzéseket is tartottunk, ahol elmagyaráztuk az egyszerű „háztáji” haltermelés alapjait. A többi között ennek is köszönhetjük, hogy 2021-ben elnyertük az ENSZ „Best Small Business: Good Food for All” díját, melyet több mint 2000 jelentkezőből, 50 cég kapott meg világszerte.

A cég vezetését az idei évtől átadtam annak a kolléganőmnek, akivel szinte a kezdetektől együtt dolgoztunk. *Bounphitack Somsihakhommal* továbbra is szinte napi kapcsolatban állunk, igyekszem minden tőlem telhető segítséget megadni, ami így „távírányítással” lehetséges. Ami a jövőbeni terveinket illeti, szeretnénk az országon belül további telepeket létesíteni halszaporítás és ivadékevelés céljára, elsősorban helyi vállalkozókkal együttműködve. Szeretnénk továbbá egy olyan integrációs hálózatot létrehozni, melyben az ADC partnerei hozzáférést kapnak majd a képzési programokhoz, a szaktanácsadáshoz és a cég által szaporított tilápia genetikai állományhoz, mellyel országszerte jelentős versenyelőnyt biztosítanánk az import ivadékkal szemben.

Ikra a hal szájában

A SZERZŐ FELVÉTELEI

30 napos ivadékok

kb. fele lemarad a növekedésben, hanem az is, hogy rengeteg apró ivadékkal lesz tele a tó, melyek komoly táplálék konkurenciát jelentenek a piaci állomány számára.

A keltető tálcákról kikerülő tilápia lárvákat, az anyahalas hapákhoz hasonló, csak kisebb méretű ketrecekbe helyezzük ki, ahol 21 napon át kapják azt a metiltesztoszteronnal kezelt, 40 százalékos fehérjetartalmú portápot. Az ivadék ebben a korban még közel sem annyira ellenálló mint a növekedés hal, ezért sokkal több odafigyelést igényel. A viszonylag nagy sűrűség miatt sokkal hajlamosabb a parazitás fertőzésekre, időnként – főleg hűvösebb időszakban – gombás fertőzések is előfordulnak. Az ivadékokat 22-30 napos koruk körül értékesítjük, ekkorra a halak körülbelül tökmag méretűek. Ez ideális méret a földmedrű tavakban történő neveléshez, a folyóvízi ketrecekbe azonban ez még túl kicsi. Emiatt az állomány egy kisebb részét tovább neveljük úgynevezett ketreces méretre, ami nagyjából 18-24 gramm között van.

az ADC jó híre szájról-szájra terjedt, mára a cég neve egyet jelent a minőségi ivadékkal. Az utóbbi pár évben már az is előfordult, hogy import ivadékokat is ADC néven próbáltak értékesíteni. Mára a főváros mintegy 100 kilométeres körzetében, ahol a legmagasabb az ország népességének aránya, az értékesített tilápia ivadékok mintegy 65-70 százaléka az ADC telepéről származik, amely évente mintegy 15 millió előnevelt ivadékokat állít elő.

Újabb magyar kötött segélyhitel indult

Nem sokkal azután, hogy laoszi partnerünkkel közösen az ADC-t megalapítottuk, elindultak az újabb magyar kötött segélyhitel (KSH) projektek is Laoszban, a Vitafort Agro Ázsia cég vezetésével. A projektek célja a laoszi mezőgazdaság modernizálása és az élelmiszer-biztonság megalapozása volt. Mivel az akvakultúra területén korábban is jelentős eredményeket értek el magyar szakemberek Laoszban, ezért ezekből